



# Vaikų ugdymo aplinkos mokykloje teisinis reglamentavimas – sąlygos sveikata stiprinančios aplinkos formavimui mokykloje: taip ar ne?

Rita Sketerskienė Vilniaus Universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedra, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija

Genė Šurkienė, Vilniaus Universiteto Medicinos fakulteto Sveikatos mokslų instituto Visuomenės sveikatos katedra

2017-10-10



# Tikslas

Aptarti, ar vaikų ugdymo aplinkos mokykloje teisinis reglamentavimas sudaro sąlygas sveikata stiprinančios aplinkos formavimui mokykloje



# Uždaviniai

- Apžvelgti Lietuvos higienos normų, reglamentuojančių bendrojo ugdymo mokyklų veiklą, raidą Lietuvos nepriklausomybės laikotarpiu.
- Įvertinti, kiek teisės aktais nustatytos ugdymo sąlygos įpareigoja mokyklų steigėjus, vadovus formuoti sveikata stiprinančią aplinką.



# Temos aktualumas

- Tyrimai rodo stiprų ryšį tarp jaunų žmonių sveikatos, jų gyvenamosios ir mokyklos aplinkos.
- Mokiniai didžiąją savo darbo dienos laiko dalį praleidžia mokykloje.
- Asmenims iki 16 metų mokslas privalomas (Lietuvos Respublikos Konstitucija).
- Visos dienos mokyklos koncepcijos veiklos organizavimo ir finansavimo modelio sukūrimas ir įgyvendinimas (Lietuvos Respublikos Vyriausybės programa).



# Teisinis reguliavimas

## Švietimo įstatymas

*40 straipsnis. Materialinis švietimo aprūpinimas ir mokymosi krūvis*

1. Mokymosi aplinka mokykloje ir mokinių mokymosi krūvis turi atitikti higienos normas ir teisės aktų nustatytus mokinių saugos bei sveikatos reikalavimus ir laiduoti švietimo programų vykdymą.

## Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas

*2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos*

Visuomenės sveikatos saugos reglamentas (higienos norma) - sveikatos apsaugos ministro patvirtintas teisės aktas, nustatantis bendras privalomojo pobūdžio teisės normas visuomenės sveikatos saugos srityje.



# Lietuvos higienos normos

- Lietuvos higienos norma HN 21:1992 „Bendrojo lavinimo mokyklos higienos normos ir taisyklės“ (HN 21:1992)
- Lietuvos higienos norma HN 21:1998 „Bendrojo lavinimo mokyklos higienos normos ir taisyklės“ (HN 21:1998)
- Lietuvos higienos norma HN 21:2005 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (HN 21:2005)
- Lietuvos higienos norma HN 21:2010 „Bendrojo lavinimo mokykla. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (HN 21:2010)
- Lietuvos higienos norma HN 21:2011 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (HN 21:2011)
- Lietuvos higienos norma HN 21:2017 „Mokykla, vykdanči bendrojo ugdymo programas. Bendrieji sveikatos saugos reikalavimai“ (HN 21:2017)



# HN 21:1992

- Rekomenduojama sienų dažymui tokia spalvų gama: šviesiai žalia, gelsva,... Jaunesniųjų moksleivių klasėse: oranžinė-geltona, šviesiai rausva...
- Natūraliai patalpos vėdinamos atidarant orlaides ir viršlangius. Kiekvienoje mokymo patalpoje jų plotas turi sudaryti 1/50 grindų ploto.
- Mokyklos sklypas turi būti aktyvaus mokinių poilsio vieta per pertraukas, kūno kultūros užsiėmimus.....
- Visos mokyklos patalpos kasdien turi būti valomos drėgnu būdu,.....koridoriai ir rekreacijos patalpos valomis po kiekvienos pertraukos...



# HN 21:1998

- Sporto zona įrengiama atokiau nuo mokyklos pastato (25 m. atstumu)...
- Atstumas nuo lentos iki pirmųjų suolų – (2,6-3,0) m.
- Praustuvai įrengiami (0,6-0,7) m. aukštyje nuo grindų.
- Mokykloje turi būti vykdomas moksleivių sveikatos ugdymas.
- Sveikatos priežiūros darbuotojas dalyvauja moksleivių sveikatos ugdymo procese.





# HN 21:2005

- Priešmokyklinių grupių vaikų, pradinių klasių mokinių mokymo patalpos turi būti įrengtos atskirame bloke, ne aukščiau kaip 2-me aukšte.
- Mokymo patalpų aukštis turi būti ne mažesnis kaip 3 m.
- Kiekvienam mokiniui klasėje turi būti numatyta ne mažesnė kaip 2 m<sup>2</sup> mokymosi vieta.
- Grindų aukščių pasikeitimai turi būti pažymėti įspėjamaisiais ženklais arba atitinkama spalva.
- Mokymo, ugdymo patalpos vėdinamos per pertraukas, kai jose nėra mokinių.



# HN 21:2010; HN 21:2011; HN 21:2017

- Nustatomi minimalūs visuomenės sveikatos saugos reikalavimai.
- Atsisakoma rekomendacinių, siektinų dydžių.
- Nereglamentuojami būdai, kaip pasiekti nustatytą norminį dydį.
- Atsisakoma reikalavimų, kurie yra nustatyti kitų sektorių (pvz. aplinkos) teisės aktuose.
- Norminiai dydžiai yra konkretūs, aiškiai išmatuojami.



# Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymas

- **15 straipsnis.** Nacionalinis visuomenės sveikatos centras prie Sveikatos apsaugos ministerijos:
- Vykdo ..... švietimo, .....įstaigų ..... valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę



# Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamentas ,

patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. V-946 (2016 -05-20 redakcija)

- 11. **Kontrolės tikslas** - nustatyti, ar objektai laikosi visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų, ar tinkamai tuos reikalavimus vykdo, ir įgyvendinti priemones, mažinančias galimų pažeidimų skaičių, teikti metodinę pagalbą objektams, juos konsultuoti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų įgyvendinimo klausimais.



*Sveikata stiprinanti aplinka*

*Saugi aplinka - atitinkanti higienos normas*



# Išvada

- HN 21:1992 įpareigojo mokyklos vadovus formuoti sveikata stiprinančią aplinką.
- HN 21:2017 nustato minimalius visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Sprendimas dėl sveikata stiprinančios aplinkos formavo paliekamas mokyklos ar steigėjo iniciatyvai.



# Siūlymai

- Siekiant, kad mokyklų steigėjai, vadovai būtų suinteresuoti formuoti ne vien tik saugias ugdymo sąlygas, bet ir sveikata stiprinančią mokyklos aplinką, visuomenės sveikatos sistemai atsiranda poreikis formuoti naujų dokumentų (metodinių rekomendacijų ir pan.) praktiką švietimo įstaigoms.



# Dėkoju už dėmesį

